

ตอนที่ 2

เกณฑ์มาตรฐานอัตรากำลังในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ก.ค.ศ. ได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานอัตรากำลังในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาใหม่ เนื่องจากเกณฑ์มาตรฐานอัตรากำลังในสถานศึกษาเดิมประกาศใช้มาเป็นเวลานาน และในปัจจุบันไม่สอดคล้องกับสภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยมีรายละเอียดของเกณฑ์มาตรฐานอัตรากำลังดังนี้

1. ข้อตกลงเบื้องต้น (Assumption) ในการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานอัตรากำลัง

1.1 กำหนดกลุ่มอัตรากำลัง ออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มครูผู้สอน กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา และกลุ่มสนับสนุนการสอน

1.2 กลุ่มครูผู้สอน คิดอัตรากำลังจากจำนวนชั่วโมงการปฏิบัติงาน (Work Loads) ในหนึ่งสัปดาห์ ดังนี้

1) กลุ่มงานสอนในหมวดวิชาสามัญ และหมวดวิชาชีพประเภทวิชาพาณิชยกรรม ประเภทวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ประเภทวิชาอุตสาหกรรม ประเภทวิชาคหกรรม ประเภทวิชาอุตสาหกรรมสิ่งทอ และกลุ่มงานสอนหลักสูตรระยะสั้น

1.1) ปฏิบัติงานสอนตามตารางสอน

– ระดับ ปวช. สัปดาห์ละ 18 ชั่วโมง

– ระดับที่สูงกว่า ปวช. สัปดาห์ละ 15 ชั่วโมง

1.2) ปฏิบัติงานเกี่ยวเนื่องกับงานสอน หมายถึง การปฏิบัติงานที่ไม่ใช่งานสอนตามตารางสอน แต่เป็นงานที่จะต้องให้ครูเป็นผู้ปฏิบัติเท่านั้น ได้แก่ การทำแผนการสอน การเตรียมการสอน การสร้างสื่อ/เครื่องมือประเมิน การตรวจสอบผลการสอนและรายงานผลการสอนเสริม ฯลฯ สัปดาห์ละ 10 - 13 ชั่วโมง

1.3) ปฏิบัติงานอื่นที่ไม่ใช่งานของกลุ่มสนับสนุนการสอนแต่เป็นงานที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย เช่น ปฏิบัติงานหัวหน้ากลุ่ม การประชุมต่าง ๆ เป็นต้น สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง

รวมจำนวนชั่วโมงการปฏิบัติงาน (Work Loads) 30 ชั่วโมงในหนึ่งสัปดาห์

2) กลุ่มงานสอนในหมวดวิชาชีพประเภทวิชาศิลปกรรม ประเภทวิชาเกษตรกรรม และประเภทวิชาประมง

2.1) ปฏิบัติงานสอนตามตารางสอน

– ระดับ ปวช. สัปดาห์ละ 15 ชั่วโมง

– ระดับที่สูงกว่า ปวช. สัปดาห์ละ 10 ชั่วโมง

2.2) ปฏิบัติงานเกี่ยวเนื่องกับงานสอน หมายถึง การปฏิบัติงานที่ไม่ใช่งานสอนตามตารางสอน แต่เป็นงานที่จะต้องให้ครูเป็นผู้ปฏิบัติเท่านั้น ได้แก่ การทำแผนการสอน การเตรียมการสอน การสร้างสื่อ/เครื่องมือประเมิน การตรวจสอบผลการสอนและรายงานผลการสอนเสริม ฯลฯ สัปดาห์ละ 13-18 ชั่วโมง

2.3) ปฏิบัติงานอื่นที่ไม่ใช่งานของกลุ่มสนับสนุนการสอนแต่เป็นงานที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย เช่น ปฏิบัติงานหัวหน้ากลุ่มสาระ การประชุมต่าง ๆ เป็นต้น สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง รวมจำนวนชั่วโมงการปฏิบัติงาน (Work Loads) 30 ชั่วโมงในหนึ่งสัปดาห์

3) กลุ่มงานสอนหลักสูตรระยะสั้น

3.1) ปฏิบัติงานสอนตามตารางสอน สัปดาห์ละ 18 ชั่วโมง

3.2) ปฏิบัติงานเกี่ยวเนื่องกับงานสอน หมายถึง การปฏิบัติงานที่ไม่ใช่งานสอนตามตารางสอน แต่เป็นงานที่จะต้องให้ครูเป็นผู้ปฏิบัติเท่านั้น ได้แก่ การเตรียมการสอน การเตรียมสื่อ/เครื่องมือประเมิน การตรวจสอบผลการสอนและรายงานผลการสอนเสริม ฯลฯ สัปดาห์ละ 10 ชั่วโมง

3.3) ปฏิบัติงานอื่นที่ไม่ใช่งานของกลุ่มสนับสนุนการสอนแต่เป็นงานที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย เช่น ปฏิบัติงานหัวหน้าหลักสูตร การประชุมต่าง ๆ เป็นต้น สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง รวมจำนวนชั่วโมงการปฏิบัติงาน (Work Loads) 30 ชั่วโมงในหนึ่งสัปดาห์

1.3 กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา คิดอัตรากำลังจากภาระงานบริหารสถานศึกษา โดยการเปรียบเทียบจากจำนวนห้องเรียน

1.4 กลุ่มสนับสนุนการสอน คิดจากปริมาณงานสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการศึกษา แต่ไม่ใช่เป็นลักษณะงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา

1.5 การคิดห้องเรียน

1) ปัจจัยที่ใช้นำมากำหนดเป็นห้องเรียน มีดังนี้

1.1) ระดับการศึกษา เช่น ระดับ ปวช. , ระดับ สูงกว่า ปวช. เป็นต้น

1.2) ประเภทหมวดวิชาที่ศึกษา เช่น หมวดวิชาสามัญ หมวดวิชาประเภทวิชาชีพ

เป็นต้น

1.3) ประเภทหลักสูตร เช่น หลักสูตรระยะสั้น เป็นต้น

2) การคิดจำนวนห้องเรียน

2.1) กรณีที่มีจำนวนนักเรียนน้อยกว่าขนาดห้องเรียนที่กำหนด หากมีจำนวนไม่ต่ำกว่า 15 คน ให้นับเป็นหนึ่งห้องเรียน

2.2) กรณีที่มีนักเรียนจำนวนเท่ากับหรือมากกว่าขนาดห้องเรียนที่กำหนดให้นำจำนวนนักเรียนทั้งหมดหารด้วยขนาดห้องเรียนที่กำหนด หากมีจำนวนนักเรียนเหลือเศษไม่ต่ำกว่า 10 คน ให้นับเพิ่มได้อีกหนึ่งห้องเรียน

1.6 จำนวนชั่วโมงเรียนต่อสัปดาห์ของผู้เรียนยึดตามโครงสร้างหลักสูตรการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

2. เกณฑ์มาตรฐานอัตรากำลังในสถานศึกษา

1) การคำนวณจำนวนอัตรากำลังที่ทำหน้าที่สอนในสถานศึกษา

1.1) หลักสูตรปกติ

1.1.1) หมวดวิชาสามัญทุกสถานศึกษา และหมวดวิชาชีพประเภทวิชาพาณิชยกรรม และอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

$$T = \frac{GC}{L}$$

โดยที่

- T (Teacher) = จำนวนอัตรากำลังบุคลากรที่ทำหน้าที่สอน
- G (Group) = จำนวนห้องเรียน กำหนดดังนี้
 - (1) ปวช. จำนวนนักเรียน 40 คน เท่ากับ 1 ห้องเรียน
 - (2) สูงกว่า ปวช. จำนวนนักเรียน 30 คน เท่ากับ 1ห้องเรียน
 - (3) เศษของจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 10 คนขึ้นไป คิดเพิ่มขึ้นอีก 1 ห้องเรียน
 - (4) หากสถานศึกษาเปิดสอนในหมวดวิชาไม่สอดคล้องกับประเภทสถานศึกษา จะคิดจำนวนห้องเรียนได้ต่อเมื่อมีจำนวนนักเรียนห้องแรกไม่ต่ำกว่า 15 คน
- C (Curriculum) = จำนวนชั่วโมงที่นักเรียนต้องเรียนตามหลักสูตรใน 1 สัปดาห์ ดังนี้
 - (1) หมวดวิชาสามัญ
 - ระดับ ปวช. เท่ากับ 7 ชั่วโมง
 - ระดับสูงกว่า ปวช. เท่ากับ 6 ชั่วโมง
 - (2) หมวดวิชาชีพ
 - ระดับ ปวช. เท่ากับ 21 ชั่วโมง
 - ระดับ ปวส. เท่ากับ 25 ชั่วโมง
 - ระดับ ปวส.พิเศษ เท่ากับ 20 ชั่วโมง
- L (Teaching Load) = จำนวนชั่วโมงสอนของครู 1 คน ที่ต้องสอนในหนึ่งสัปดาห์ กำหนดดังนี้
 - (1) ระดับ ปวช. เท่ากับ 18 ชั่วโมง
 - (2) ระดับสูงกว่า ปวช. เท่ากับ 15 ชั่วโมง

1.1.2) หมวดวิชาชีพประเภทวิชาอุตสาหกรรม คหกรรม และ อุตสาหกรรมสิ่งทอ

$$T = \frac{GC}{L}$$

โดยที่	T (Teacher)	= จำนวนอัตรากำลังบุคลากรที่ทำหน้าที่สอน
	G (Group)	= จำนวนห้องเรียน กำหนดดังนี้ (1) จำนวนนักเรียน 30 คน เท่ากับ 1 ห้องเรียน (2) เศษของจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 10 คนขึ้นไป คิดเพิ่มขึ้นอีก 1 ห้องเรียน (3) หากสถานศึกษาเปิดสอนในหมวดวิชาไม่สอดคล้อง กับประเภทสถานศึกษา จะคิดจำนวนห้องเรียนได้ ต่อเมื่อมีจำนวนนักเรียนห้องแรกไม่ต่ำกว่า 15 คน
	C (Curriculum)	= จำนวนชั่วโมงที่นักเรียนต้องเรียนตามหลักสูตร ใน 1 สัปดาห์ ดังนี้ (1) ระดับ ปวช. เท่ากับ 21 ชั่วโมง (2) ระดับ ปวส. เท่ากับ 25 ชั่วโมง (3) ระดับ ปวส.พิเศษ เท่ากับ 20 ชั่วโมง
	L (Teaching Load)	= จำนวนชั่วโมงสอนของครู 1 คน ที่ต้องสอนในหนึ่งสัปดาห์ กำหนดดังนี้ (1) ระดับ ปวช. เท่ากับ 18 ชั่วโมง (2) ระดับสูงกว่า ปวช. เท่ากับ 15 ชั่วโมง

1.1.3) หมวดวิชาชีพประเภทวิชาศิลปกรรม เกษตรกรรม และประมง

$$T = \frac{GC}{L}$$

โดยที่	T (Teacher)	= จำนวนอัตรากำลังบุคลากรที่ทำหน้าที่สอน
	G (Group)	= จำนวนห้องเรียน กำหนดดังนี้ (1) จำนวนนักเรียน 30 คน เท่ากับ 1 ห้องเรียน (2) เศษของจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 10 คนขึ้นไป คิดเพิ่มขึ้นอีก 1 ห้องเรียน (3) หากสถานศึกษาเปิดสอนในหมวดวิชาไม่สอดคล้องกับประเภทสถานศึกษา จะคิดจำนวนห้องเรียนได้ต่อเมื่อมีจำนวนนักเรียนห้องแรกไม่ต่ำกว่า 15 คน
	C (Curriculum)	= จำนวนชั่วโมงที่นักเรียนต้องเรียนตามหลักสูตรใน 1 สัปดาห์ ดังนี้ (1) ระดับ ปวช. เท่ากับ 21 ชั่วโมง (2) ระดับ ปวส. เท่ากับ 25 ชั่วโมง (3) ระดับ ปวส.พิเศษ เท่ากับ 20 ชั่วโมง
	L (Teaching Load)	= จำนวนชั่วโมงสอนของครู 1 คน ที่ต้องสอนในหนึ่งสัปดาห์ กำหนดดังนี้ (1) ระดับ ปวช. เท่ากับ 15 ชั่วโมง (2) ระดับสูงกว่า ปวช. เท่ากับ 10 ชั่วโมง

1.2) หลักสูตรระยะสั้น

มีขั้นตอนการหาอัตรากำลังดังนี้

1.2.1) หาจำนวนห้องเรียนในแต่ละหลักสูตร

$$\text{ห้องเรียนแต่ละหลักสูตร} = \frac{\text{จำนวนผู้เข้ารับการอบรมแต่ละหลักสูตร}}{30}$$

โดยที่

- (1) จำนวนผู้เข้ารับการอบรมในแต่ละหลักสูตรต่ำกว่า 15 คน ไม่นำมาคำนวณหาอัตรากำลังครูให้ใช้วิธีการจ้างผู้เชี่ยวชาญ
- (2) เศษของจำนวนผู้เข้ารับการอบรมตั้งแต่ 10 คนขึ้นไปให้ปัดเพิ่มขึ้นอีก 1 ห้องเรียน

1.2.2) หาจำนวนชั่วโมงสอนทั้งปีเพื่อนำมาใช้คำนวณอัตรากำลังครูและผู้บริหาร
จาก ชั่วโมงสอนทั้งปี $= G_1C_1+G_2C_2+G_3C_3+\dots+G_nC_n$

$$\text{หรือ} = \sum G_i C_i \quad \text{เมื่อ } i = 1, 2, 3, \dots, n$$

โดยที่

(1) G_1 คือ ห้องเรียนหลักสูตรที่ 1

G_2 คือ ห้องเรียนหลักสูตรที่ 2

G_3 คือ ห้องเรียนหลักสูตรที่ 3

G_n คือ ห้องเรียนหลักสูตรที่ n

(2) C_1 คือ จำนวนชั่วโมงสอนหลักสูตรที่ 1

C_2 คือ จำนวนชั่วโมงสอนหลักสูตรที่ 2

C_3 คือ จำนวนชั่วโมงสอนหลักสูตรที่ 3

C_n คือ จำนวนชั่วโมงสอนหลักสูตรที่ n

ดังนั้น ชั่วโมงสอนทั้งปี = ผลรวมของผลคูณระหว่างห้องเรียนกับจำนวนชั่วโมงสอนในแต่ละหลักสูตร

1.2.3) หาอัตรากำลังครูผู้สอนในหลักสูตรระยะสั้น

$$\text{อัตรากำลังครูผู้สอน} = \frac{\text{ชั่วโมงสอนทั้งปี}}{L_y}$$

$L_y =$ จำนวนชั่วโมงสอนของครูหนึ่งคนที่สอนในหนึ่งปี

$$\text{(กำหนด 828 ชั่วโมง มาจาก } \frac{18 \times 1,380}{30} \text{ ชั่วโมง)}$$

เงื่อนไขการใช้อัตรากำลังกลุ่มครูทำหน้าที่สอน

(1) เมื่อคำนวณจำนวนอัตรากำลังที่ทำหน้าที่สอนได้เท่าใดแล้ว ในจำนวนดังกล่าวให้กำหนดเป็นอัตรากำลังข้าราชการครูได้ไม่เกิน ร้อยละ 90 ส่วนที่เหลือให้กำหนดเป็นพนักงานราชการหรือครูอัตราจ้าง

(2) ในจำนวนอัตรากำลังที่คำนวณได้ให้สถานศึกษากำหนดเป็นจำนวนอัตรากำลังในแต่ละประเภทวิชา โดยกำหนดจากจำนวนชั่วโมงเรียนในแต่ละประเภทวิชาในสถานศึกษาตามโครงสร้างหลักสูตรการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

2) การกำหนดจำนวนอัตรากำลังที่ทำหน้าที่บริหารในสถานศึกษา

2.1) กำหนดจากจำนวนห้องเรียน ดังต่อไปนี้

จำนวนห้องเรียน (ห้อง)	ผู้อำนวยการสถานศึกษา (คน)	รองผู้อำนวยการสถานศึกษา (คน)
1 – 2	1	–
3 – 15	1	1
16 – 25	1	2
26 – 36	1	3
37 ขึ้นไป	1	4

2.2) การกำหนดจำนวนห้องเรียน ให้กำหนดจากจำนวนนักเรียนตามระดับการศึกษาและหมวดวิชาชีพประเภท

ระดับการศึกษา	หมวดวิชาชีพประเภท	จำนวนนักเรียนต่อห้อง
ปวช.	1. พาณิชยกรรม 2. อุตสาหกรรมท่องเที่ยว 3. อื่น ๆ	ใช้วิธีการคำนวณของกลุ่มครูผู้สอน (40 : 1)
ปวช.	1. อุตสาหกรรม 2. คหกรรม 3. อุตสาหกรรมสิ่งทอ 4. ศิลปกรรม 5. เกษตรกรรม และประมง	ใช้วิธีการคำนวณของกลุ่มครูผู้สอน (30 : 1)
สูงกว่า ปวช.	ทุกประเภท	ใช้วิธีการคำนวณของกลุ่มครูผู้สอน (30 : 1)

2.3) ในสถานศึกษาที่เปิดหลักสูตรระยะสั้นโดยไม่มีการเปิดสอนหลักสูตร ปวช. หรือสูงกว่า ปวช. หาจำนวนห้องเรียนกำหนดจำนวนอัตรากำลังผู้บริหารได้ดังนี้

$$\text{จำนวนห้องเรียน} = \frac{\text{ชั่วโมงสอนทั้งปี}}{1,080}$$

เหลือเศษ 0.5 ปัดเพิ่มขึ้นอีก 1 ห้องเรียน
(1,080 มาจาก 2 ภาคเรียน × 18 สัปดาห์ × 30 ชั่วโมง)

3) การคำนวณจำนวนอัตรากำลังที่ทำหน้าที่สนับสนุนการสอน

3.1) แนวคิดในการกำหนดอัตรากำลัง

การคิดจำนวนอัตรากำลังที่ทำหน้าที่สนับสนุนการสอน เป็นการคิดจากจำนวน ชั่วโมงปฏิบัติงานสนับสนุนการสอนในสถานศึกษาต่อสัปดาห์ โดยจำแนกเป็น (1) จำนวนชั่วโมง ที่แปรผันตามจำนวนห้องเรียน (a) และ (2) จำนวนชั่วโมงที่ไม่แปรผันตามจำนวนห้องเรียน (b)

เมื่อได้จำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานสนับสนุนการสอนในสถานศึกษาดังกล่าวแล้ว สามารถนำมากำหนดเป็นสมการคำนวณจำนวนอัตรากำลังที่ทำหน้าที่สนับสนุนการสอนได้ดังนี้

$$P = \frac{aG + b}{30}$$

เมื่อ P = จำนวนอัตรากำลังที่ทำหน้าที่สนับสนุนการสอนในสถานศึกษา

a = จำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานสนับสนุนการสอนในหนึ่งสัปดาห์ ที่เพิ่มขึ้นหากมีจำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้น (มีค่าเท่ากับ 8.5)

G = จำนวนห้องเรียน (ใช้จำนวนห้องเรียนตามผลการคำนวณ ห้องเรียนจากเกณฑ์คำนวณห้องเรียนผู้บริหาร)

B = จำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานสนับสนุนการสอนในหนึ่งสัปดาห์ ที่ไม่เพิ่มขึ้นหรือเพิ่มขึ้นเล็กน้อยแม้จะมีจำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้น (มีค่าเท่ากับ 24.5)

30 = จำนวนชั่วโมงที่ปฏิบัติงานในหนึ่งสัปดาห์

เงื่อนไขการใช้เกณฑ์

จากจำนวนอัตรากำลังที่ทำหน้าที่สนับสนุนการสอนในสถานศึกษาที่คำนวณได้ สถานศึกษาสามารถกำหนดเป็นอัตราบุคลากรทางการศึกษาอื่น ตามมาตรา 38 ค.(2) ได้ก็ต่อเมื่อ เป็นสถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียน ตั้งแต่ 480 คนขึ้นไป และกำหนดได้ไม่เกินกึ่งหนึ่งส่วนที่เหลือ ให้กำหนดเป็นพนักงานราชการหรืออัตราจ้างอื่น ในสถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนต่ำกว่า 480 คน ให้กำหนดอัตรากำลังที่ทำหน้าที่สนับสนุนการสอนเป็นพนักงานราชการหรืออัตราจ้างเท่านั้น สำหรับการที่จะเลือกกำหนดอัตรากำลังดังกล่าว ให้เป็นไปตามความจำเป็นของสถานศึกษาพิจารณาเลือกจาก มาตรฐานตำแหน่งของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาประเภทบุคลากรทางการศึกษาอื่น ตามมาตรา 38 ค.(2) สายงานต่างๆ ได้ตามความเหมาะสม